

A-9

Reakce na čtyři názory v diskusi na AF-XX

Petr Pavlík

Ve svých diskusních příspěvcích jsem reagoval na některá vystoupení účastníků Akademického fóra.

1. Konkrétně jsem poukázal na to, že akademická obec má tendenci přistupovat k iniciativám typu Bílé knihy terciárního vzdělávání či Návrhu záměru zákona o vysokých školách (Návrh) jako by jeho autoři měli *a priori* dobré úmysly. Nicméně povaha těchto dokumentů by nás měla spíše vést k tomu, abychom o jejich úmyslech pochybovali. Konkrétně z Návrhu je patrná snaha podřídít vysoké školy diktátu politiků a podnikatelské lobby a zprivatizovat veřejné prostředky na vysoké školství. Návrh je ve své podstatě urážkou racionálně uvažujících intelektuálů nejen proto, že chce omezovat akademickou samosprávu a devalvovat hodnotu vědecko-pedagogických hodností a vysokoškolského vzdělávání obecně, ale především proto, že neuvádí prakticky žádná zdůvodnění navrhovaných zásadních zásahů do systému vysokého školství, natož analýzy současného stavu v ČR.

2. Dále jsem podotkl, že není správná tendence plošně odsuzovat politické elity a přisuzovat snahy omezovat akademickou samosprávu úřednickému aparátu MŠMT, což v diskusi opakovaně zaznělo. Podle mne je třeba rozlišovat a lokalizovat zdroje „reformního“ nadšení. Ve skutečnosti jsou to konkrétní politické strany, které se v této věci angažují, a je jistá ironie v tom, že jsou to strany pravicové, se kterými se akademická obec podle mého názoru většinou ztotožňuje. Velká část intelektuálů přistoupila na rétoriku o nutných reformách, které zdaleka tak nutné nejsou a v každém případě nejsou nutné v podobě navrhované českou pravicí. Dnes sklízíme plody této komplicity s jednou částí politického spektra, které jde v duchu neoliberalní ideologie především o přesměrování veřejných prostředků do rukou soukromého byznysu. Můžeme to vidět v oblasti financování vědy, ale vysoké školy jsou další na řadě.

3. Následně jsem reagoval i na názor, že akademická obec jako celek je pasivní a neklade těmto tendencím dostatečný odpor, který opět několikrát zazněl. Zde jsem poukázal na to, že Univerzita Karlova se v posledních letech opakovaně kriticky vyjadřovala k záměrům MŠMT, odmítla Bílou knihu a nabídla vlastní náměty, jak postupovat (mimo jiné zpochybnila nutnost nového zákona o vysokých školách a argumentovala pro dílčí novelu). V reakci na Návrh zaslala ministru velmi kritické připomínky, které zpochybnily jak východiska Návrhu, tak i navrhovaná opatření. Nicméně je nutné připustit, že v tomto postoji stála UK často osamocena, protože zájmy akademické obce zdaleka nejsou jednotné. To můžeme vidět i v ČKR či v RVŠ, kde řada aktérů hraje vlastní politické hry, nezřídka na úkor celku.

4. Konečně v poslední části fóra jsem reagoval na příspěvek prof. Pátého, který shledal návrh MŠMT na ustavení dvouletých vysokoškolských programů za oprávněný. Osobně jsem toho názoru, že minimálním nárokem na vysokoškolské vzdělání by měly být tři roky studia. Zavedení dvouletých programů povede jen k další devalvaci konceptu vysokoškolského vzdělání a je otázkou, kde to skončí. MŠMT již navrhuje i možnost získat magisterský titul bez bakalářského, získat habilitaci bez doktorátu atd.